



**Kurum** :Işık Üniversitesi  
**Başlık** :Fox TV “Çalar Saat” Rektör Prof. Dr. Hasan Bülent Kahraman  
**Konuşmacılar** :Merve YILDIRIM, Prof. Dr. Hasan Bülent KAHRAMAN  
**Video Adresi** :<https://youtu.be/nL3Ihop3v4>  
**Yayın Tarihi** :01.08.2023



**Merve Yıldırım:** Efendim, yanımda özel bir konuğumuz var, Prof. Dr. Hasan Bülent KAHRAMAN kendisi Işık Üniversitesi Rektörü. Hocam, hoş geldiniz,

**Hasan Bülent Kahraman:** Hoş bulduk efendim.

**Merve Yıldırım:** Çok değerli tavsiyeleriniz olacak bugün hem öğrencilerimize hem de velilerimize aslında yol göstereceğinizi biliyoruz. Şimdi öğrencilerimiz bir tercih maratonundalar. Ama bu noktada aslında ben sizden en çok geleceğin mesleklerini merak ediyorum. Bunu sormak istiyorum ve sonra öğrencilerimize nasıl tercih yapmaları gerektiği konusunda öneriler sunmanızı rica ediyorum.

**Hasan Bülent Kahraman:** Efendim, teşekkürler böyle bir soruyla başladığımız için aslında kabul etmek lazım ki, dünya çok ciddi bir dönüşümden geçiyor. Bu dönüşüm kavramının sonu yok. Herhalde 19. yüzyılın sonu 20. yüzyılın başında da benzeri bir dönem yaşandı. Teknolojideki gelişmeler ister istemez toplumların alışılmış, yerleşik olan düzenlerini mesleklerin bilinen tanımlarını kökünden değiştiriyor. Ama şurası bir gerçek ki 90’lardan itibaren yine teknolojideki değişim gerçekten yeni meslekler ortaya çıkardı. Ve konvansiyonel dediğimiz bildiğimiz temel disiplinlere dayalı mesleklerin yapısında önemli farklar meydana getirdi. Bugün 5 sene ile ölçülen bir sınır içinde hareket ediyoruz. Yani 5 sene önce olmayan meslekler var, 5 sene sonra olmayacak meslekler var. Bu arada kabul edelim ki bazı yeni meslekler de devreye giriyor ve bir süre sonra ortaya çıkan gelişmeler karşısında onlar yok oluyorlar.

**Merve Yıldırım:** Evet.

**Hasan Bülent Kahraman:** Tasavvur bile edemeyeceğimiz işte eşyaların internetinden tutun sürücüsüz araçlara kadar yönetim bilişim sistemlerinin geliştiği alanlarda ortaya çıkan yeni meslek hareketlerine kadar birçok yeni meslek önümüzdeki dönemin tarihini belirleyecek. Bugün hayata atılmaya hazırlanan gençlerin gelecekteki toplumsal konumunu belirleyecek olan alanlar. Çok önemli bir şeye değineyim. O da şudur; bizim kuşaklarımız bir tek diplomayla, bir tek okulla, bir tek bölüm mezuniyetiyle bir 40 sene devam edip, kendi profesyonel hayatını tamamlayabiliyor idi. İşte bu bahsettiğim değişimlerden ötürü önümüzdeki dönemde bir bu yıllarda mezun olan öğrencinin 50 yıl hayatta profesyonel iş yapacağını tahmin ediyoruz. Ve bu 50 yıl içinde en az 3 diplomaya daha ihtiyacı olacak. En az 3 defa kariyer değişikliği yapacak. Üç olur, dört olur, iki olur ama bunun gösterdiği sonuç şu ki; artık bir tek diplomayla, bir profesyonellikle dönemi kapamak mümkün değil.

**Merve Yıldırım:** Tek dille değil örneğin.

**Hasan Bülent Kahraman:** Hayır hayır hayır!

**Merve Yıldırım:** Yabancı dil meselesi.

**Hasan Bülent Kahraman:** Şimdi gelelim ona. 21. yüzyılın yeterlilikleri diye bir kavram var. Bu yeterlilikler birkaç noktada toparlanıyor. Bunlardan birincisi yabancı dili –affedersiniz- çok iyi bilmek özellikle de İngilizceyi. Mesleğinizde çok başarılı birisiniz ama İngilizce bilginiz yetersiz, pek fazla bir şey yapamazsınız. Biraz daha orta düzeyde meslek bilgisine sahipsiniz ama İngilizceniz çok yüksek düzeyde mutlaka önünüz daha açık. İki, bizim üniversitelerimizde en çok korkulan veya orta öğretimimizde en çok korkulan ders matematiktir. Mutlaka belli bir analitik düşünme imkanı sağlayacak düzeyde matematik bilgisine sahip olmanız gerekiyor. Üç, mutlaka bilgisayar okuryazarı olmak zorundasınız. Mutlaka algoritmalarla ilgili belli bir düzeyde bilginizin olması gerekiyor. Dördüncüsü, bizim toplumsal ilişkilerimizi de belirleyecek olan ekip çalışması yeterliliği. En basiti bu gibi görünüyorsa da ben kişisel deneyimlerimden biliyorum ki en güç konulardan birisi bu. Ekip halinde ortaklaşa iş yapabilmek bugünkü üniversite iş teknolojileri dünyada bilgisayar teknolojisi veya tıp teknolojisi kadar hızla değişiyor. Eğer üniversiteler bu öngörüler doğrultusunda, bu yetileri öğrencilerine kazandırmak doğrultusunda kendilerini dönüştüremiyorlarsa, öğrencilerden bir dönüşüm beklemek ve gelecekteki dönüşüme onların ayak uyduracağını ummak sadece boş bir hayaldir.

**Merve Yıldırım:** Hocam, peki hani 5 yıl sonra olacak meslekler olmayacak meslekler dediniz ya, 5 yıl sonra gerçekten güzel meslekler hangi meslekler olacak sizin öngörünüze göre?

**Hasan Bülent Kahraman:** Bir kere teknolojiyle ve bilgisayarla ilişkili yazılımlarla ilgili meslekler öne çıkacak. Bu bir gerçek.

**Merve Yıldırım:** Ki zaten yazılım açığı yazılımcı açığı var Türkiye’de.

**Hasan Bülent Kahraman:** Dünyanın her yerinde var. Türkiye’de haydi haydi var. Türkiye biraz da tabii dış göç verdiği için yetişmiş elemanlarını...

**Merve Yıldırım:** Beyin göçü,

**Hasan Bülent Kahraman:** Beyin göçü verdiği için ayrıca önemli ama bilgisayar temelli, yazılım temelli alanlar öne çıkacak. Mutlaka tıbbi teknolojiler daha yüksek potansiyele sahip. Yani bugün biyomedikal mühendisliği dediğimiz alandaki gelişmelerin ucu bucağı yok. On sene önce tasavvur edilemeyecek işler o alanda yapılıyor. Dolayısıyla mühendislik bilimlerinde yazılım temelli alanlarda işletmecilik dediğimiz kavram küreselleşme ve küreselleşme sonrası dünyada lojistiklerin yükselmesiyle birlikte muhakkak çok yüksek düzeylere erişecek. Burada bir şey söyleyeyim. Biz yüksek öğretimi sadece üniversite öğretimi olarak düşünüyoruz. Ben buna karşı birisi değilim. Üniversite sadece insanlara bir meslek kazandırmaz. Üniversite insanlara bir dünya görüşü kazandırır. Ve şimdi 21. yüzyılın beklentileri içinde karmaşık problem çözebilme yetisini kazandırır. Bu meslekleri yapabilmenin temel yollarından birisi ama şu, neler gelişecek dediğiniz için şunu da belirtmem gerekiyor. Hiç kuşku yok ki, hiç kuşku yok ki, başta belirttiğim gibi bir tek disiplinin imkanıyla bu önümüzdeki dönemde karşımıza gelecek olan meslekleri toparlamak imkansız. Mutlaka disiplinlerarası interdisipliner bir eğitime sahip olmanız gerekiyor. Gençlere eğer bir tavsiye vermek söz konusuysa mutlaka çift ana dal, mutlaka yan dal eğitimi veren ve bunu özellikle önemseyen programlara gitsinler. Mutlaka 1. sınıflarda bizim yaptığımız gibi ortak bir eğitim alarak kendilerini, yetilerini daha iyi tanıyarak girdikleri bölümü gerekiyorsa değiştirmek veya onu yan dal eğitimleriyle desteklemek doğrultusunda hareket etsinler. İşte o zaman 21. yüzyılın mesleklerini ve onu yapacak olan, başaracak olan yetileri kazanabilirler.

**Merve Yıldırım:** Hocam çok önemli bir mesele var. Türkiye’de üniversite eğitimi ne durumda? Çok önemli aslında bizim daha uzun konuşmamız gerekir sizinle ama zaman zaman konuşalım ki öğrencilerimizi tabii ki bilgilendirelim.

**Hasan Bülent Kahraman:** Memnuniyetle.

**Merve Yıldırım:** Türkiye’deki eğitim?

**Hasan Bülent Kahraman:** Üniversite eğitimi?

**Merve Yıldırım:** Çok tartışıyoruz çünkü.

**Hasan Bülent Kahraman:** Şimdi demin belirttim sadece Türkiye tartışmıyor. Dünyanın her yerinde üniversite eğitimi tartışılıyor.

**Merve Yıldırım:** Evet.

**Hasan Bülent Kahraman:** Amerika Birleşik Devletlerinde Ivy League dediğimiz en önde gelen 10 üniversite bunlar aynı zamanda tarihsel üniversitelerdir. Bunlarda bir araya gelerek bir araya gelerek acaba üniversite modelini nasıl değiştirelim diye bugünlerde harıl harıl çalışıyorlar. Şimdi dünyaya en fazla üniversite eğitimi ihraç eden ülke olan ve üniversite teknolojisini neredeyse her gün değiştiren Amerika’da bile durum böyleyse dünyanın geri kalan kısmını ayrıca düşünmek lazım. Türkiye’deki eğitim sistemi, üniversite eğitim sistemi bana göre fazlasıyla departmanlara dayanan, fazlasıyla kompartmanlara dayanan bir eğitimidir. 208 üniversitemiz var. Bunların içinde vakıf üniversitelerimiz var. Çok iyi üniversitelerimiz var. Benim her zaman söylediğim bir şeydir, Amerika’da ilk 20 üniversiteye gitmiyorsa bir öğrenci lisans eğitimi Türkiye’de iyi bir üniversitede yapabilir. Bunda hiçbir problem yok. Bu düzeyde eğitimi verecek üniversitelere sahibiz. Ama bir bütün olarak baktığımız zaman hoca problemimiz var. Türkiye’deki akademisyenlerin düzeyinin mutlaka biraz daha yükseltilmesi gerekiyor. Türkiye’de müfredat programı var. Müfredatımızı mutlaka bu söylediğimiz, konuştuğumuz doğrultuda değiştirmemiz, geliştirmemiz, güncellememiz gerekiyor. Üç, hiç şüphe yok ki, Türkiye’deki eğitim sistemi fazlasıyla merkezîyetçi halbuki eğer sorunlar ve üniversitelerin bulunduğu bölgesel kalkınma anlayışı doğrultusunda üniversiteler kendisini dönüştürebilirse çok daha sorun odaklı bir üniversite anlayışına doğru ilerleyebiliriz ve öğrencilere bu büyük katkılar sağlar. Son nokta şu; üniversite eğitimi çok önemli. Bunun niçin önemli olduğunu belirttim. Ama Türkiye Türkiye fakülte, bölüm, ana bilim dalı temelinde böyle hiyerarşi kurmuş bir üniversite yapısından artık meslek yüksekokullarına geçmek zorundadır.

**Merve Yıldırım:** Alana göre eğitim.

**Hasan Bülent Kahraman:** Tabii yani üniversitede hallettiğimiz birçok problemi aslında Türkiye’nin çok daha büyük ihtiyacı olan ara eleman yetiştirecek meslek yüksekokullarıyla sağlayabiliriz. Bu konunun hiç zaman yitirilmeden çok önem verilerek ele alınması gerekir. Ben öyle bir eğitim sistemine geçildiği takdirde bunun şimdi yaşadığımız dış göçü de, beyin göçünü de önemli ölçü de engelleyeceği kanısındayım.

**Merve Yıldırım:** Ama ara eleman bulmakta özellikle pek çok firmanın ve şirketin zorlandığını düşünürsek Hocam çok doğru bir noktaya parmak bastınız. Ama bir de son 1.5 dakikamız kaldı ama şunu sormak istiyorum.

**Hasan Bülent Kahraman:** Zaman sizinle hızlı geçiyor evet.

**Merve Yıldırım:** Evet efendim. Özel üniversiteler ülkemizde çok.

**Hasan Bülent Kahraman:** Özel üniversite değil de vakıf üniversiteleri. Halkımız ona özel üniversite diyor.

**Merve Yıldırım:** Evet. Vakıf üniversiteleri ama şimdi nitelikli vakıf üniversitesi bulmakta bir ayrıntı.

**Hasan Bülent Kahraman:** Şimdi ben bir vakıf üniversitesinin rektörüyüm. Diğer vakıf üniversiteleri üstünde teker teker bir şey söylemem doğru değil. Ama sizin değindiğiniz bu özel üniversite yasasının bir an evvel çıkartılması ve daha akademik ağırlıklı eğitim yapacak vakıf üniversiteleriyle daha farklı anlayışlar doğrultusunda eğitim yapacak özel üniversitelerin birbirinden ayrıştırılması gerekiyor. Türkiye’de adı herkes tarafından bilinen ilk 10 vakıf üniversitesi çok önemli, çok etkili, çok etkileyici işler yapıyorlar. Bunlar uluslararası sıralamalarda da yer alıyorlar ama bütün vakıf üniversiteleri için bunu söyleme imkanımız yok. Bu üniversiteler büyük bir kapasiteyi bünyesinde barındırıyor ve çok ciddi sorunları var. Bu sorunların önemli bir bölümü devletle ilişkili, YÖK’le ilişkili dolayısıyla bir tek şey söyleyeyim. Türkiye’de üniversiteleri düzenleyen mevzuat çok büyük bir kanundur, binlerce sayfadır ama vakıf üniversitelerini devlet hala bazı yönetmeliklerle idare etmektedir. Onun için bu dönüşümün bir an önce bahsettiğim yeni üniversite teknolojisi konusunda yapılması gerekir.

**Merve Yıldırım:** Çok önemli konulara parmak bastınız Hocam. Yeni eğitim ve öğretim yılında tekrar görüşmek ümidiyle diyelim.

**Hasan Bülent Kahraman:** Ne zaman davet ederseniz ben hazırım.

**Merve Yıldırım:** Hayırlı uğurlu olsun tüm öğrencilerinize ve size Işık Üniversitesine de aynı zamanda.

**Hasan Bülent Kahraman:** Sağ olun. Hepimize bütün Türkiye’ye sağ olun.

**\*\*\* Video burada sona eriyor. \*\*\***